

דנ"פ 18568-05-25 - שלמה גרין נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

דנ"פ 18568-05-25

לפני: כבוד הנשיא יצחק עמית

המבקשים: 1. שלמה גרין
2. ארקו אס אן בע"מ

נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשה לקיום דיון נוסף בפסק דינו של בית משפט
העליון (כב' המשנה לנשיא נ' סולברג וכב'
השופטים י' אלרון וג' כנפי-שטייניץ) ברע"פ
6621/23 מיום 7.4.2025
עו"ד דליה שחורי בשם המבקש 1:
עו"ד גדעון בן אור; עו"ד אדוה כוכבי בשם המבקשת 2:

החלטה

בקשה להורות על קיום דיון נוסף בפסק הדין של בית משפט זה ברע"פ 6621/23 מיום 7.4.2025 (המשנה לנשיא נ' סולברג, והשופטים י' אלרון וג' כנפי-שטייניץ) (להלן: פסק הדין).

1. ענייננו בנסיבות שבהן הוטל על אדם קנס מינהלי מכוח חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985 (להלן: חוק העבירות המינהליות) בגין ביצוע עבירה לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965. אותו אדם ביקש להישפט והורשע בביצוע העבירה. בפסק הדין נושא בקשה זו נידונה השאלה כיצד יש לגזור את עונשו ומהו היחס הראוי בין סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות, שעניינו "הקנס שיוטל במשפט", לבין תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: תיקון 113 ו-חוק העונשין בהתאמה).

2. המשנה לנשיא סולברג סבר כי במקרים שבהם עונש הקנס הוא העונש היחיד, יש לגזור את העונש על פי העקרונות המעוגנים בתיקון 113; ותחתית מתחם העונש ההולם לא תפחת מהקנס המינהלי הקבוע בתקנות, אלא אם מתקיימות "נסיבות מיוחדות" המצדיקות רף תחתון נמוך יותר, כאמור בסעיף

14 לחוק העבירות המינהליות. לצד זאת, נקבע כי ככל שישנם רכיבי עונש נוספים מלבד עונש הקנס, גזירת העונש תעשה על פי תיקון 113 בלבד. לגישתו, תוצאה זו מגשימה באופן מיטבי את תכליות החוקים - החמרת הענישה בעבירות הבניה, ייעול הליכי האכיפה ומניעת תמריץ שלילי לפנות לאפיק הפלילי במקרים שאינם מוצדקים, תוך שמירה על הבניית שיקול דעת השופט בעת גזירת העונש. עוד נקבע כי פרשנות זו מתבקשת נוכח הדמיון לעונשי מינימום הקבועים בחוק העונשין ולאופן שבו הפסיקה פירשה את היחס בינם ובין תיקון 113.

השופט אלרון סבר כי בכל מקרה גזירת העונש צריכה להיעשות על פי העקרונות המעוגנים בתיקון 113, כאשר הקנס המינהלי הקבוע בתקנות יהווה מעין "סמן מנחה" שיובא בחשבון בין מכלול השיקולים שבגזירת העונש. לעמדת השופט אלרון, יישום סעיף 14 לחוק העבירות המינהליות כלשונו יוביל להכבדה יתרה על הנאשם בהחלטתו אם לפנות לאפיק הפלילי ולפגיעה בזכות הגישה לערכאות; יגביל יתר על המידה את שיקול דעת השופט בעת גזירת העונש. כמו כן, לשיטתו, פרשנות המשנה לנשיא תוביל לקשיים במישור המעשי שכן לא נקבעו אמות מידה שעל פיהן יחליט השופט אם להטיל קנס כעונש יחידי, או שמא להטיל רכיבי ענישה נוספים.

השופטת כנפי-שטייניץ סברה כי יריעת המחלוקת בין השופטים צרה ונוגעת רק למקרים שבהם עונש הקנס הוא העונש היחידי; ונוכח לשונו הברורה של סעיף 14 לחוק העבירות המינהליות ותכליתו, דעתה כדעתו של המשנה לנשיא.

3. מכאן הבקשה שלפניי, שבה המבקשים טוענים, בעיקרם של דברים, כי פסק הדין הכריע לראשונה בשאלה עקרונית לאחר שניתנו הכרעות סותרות בערכאות השונות. משכך, מדובר בהלכה חדשה ומורכבת, בעלת השלכות רחב משמעותיות המצדיקה לקיים בה דיון נוסף. כמו כן, נטען כי פסק הדין מעורר קושי יישומי ביחס לשאלה באילו מקרים יש להטיל רכיב עונש נוסף על הקנס, סוגיה שראוי ליתן לה מענה. לבסוף, לשיטת המבקשים, העובדה כי השופטים נחלקו בדעותיהם מהווה שיקול לקיומו של דיון נוסף.

4. לאחר שעיינתי בפסק הדין ובבקשה הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות. כידוע, הדיון הנוסף הוא הליך נדיר וחריג, אשר נועד למקרים שבהם נקבעה הלכה חדשה שעומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה מוצדק לקיים בה דיון נוסף (סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984; ראו, מיני רבים, דנ"פ 12224-03-25 דחלה נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (23.3.2025)). איני סבור כי המקרה דנן הוא אחד מאותם מקרים חריגים ונדירים.

5. בפסק הדין בית משפט זה הכריע לראשונה בשאלת היחס הראוי שבין הוראות החוק השונות, ובמובן זה פשיטא כי עניין לנו בהלכה חדשה. ברם, לא די בכך כדי להצדיק קיום דיון נוסף בה. כפי שכבר נקבע בעבר, "חלק מן ההלכות היוצאות מתחת ידו של בית משפט זה, הלכות חדשות הן, והכלל הנקוט בשיטתנו המשפטית הינו כי ההלכה נקבעת על ידי הרכב ראשוני של בית משפט זה - בין שהוא הרכב של שלושה שופטים ובין שהוא הרכב מורחב מלכתחילה - בלא שיש צורך לאשר כל הלכה חדשה על-ידי עריכת דיון נוסף בה" (דנ"פ 6519/05 עיסא נ' מדינת ישראל (2.9.2005); ראו גם דנ"פ 4643/24 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (15.7.2024)). במובן זה, דרושה הצדקה עניינית לשוב ולהביא את הסוגיה לדיון נוסף. המסקנות אליהן הגיעו השופטים בהחלטתם מבוססות על בחינה סדורה של סעיפי החוק הרלוונטיים - על לשונם ועל תכליותיהם, ועל האופן שבו הם משתלבים אלה באלה. עניין לנו, אפוא, במהלך פרשני שערך בית המשפט בהתאם לכללי הפרשנות המקובלים, ומשכך, לא מצאתי כי קיימת בענייננו הצדקה לקיום דיון נוסף כאמור (ראו והשוו: דנ"פ 4319/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (29.11.2023); דנ"פ 6981/23 בר יוסף נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (15.11.2023)).

אשר לטענת המבקשים כי פסק הדין מעורר קושי יישומי מכיוון שלא ברור באילו מקרים ייגזר עונש נוסף לקנס - סוגיה זו לא עמדה להכרעת שופטי ההרכב ודיון נוסף לא נועד לברר לראשונה סוגיות שלא נדונו בפסק הדין נושא הבקשה (דנ"פ 1266/23 גואטה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (9.3.2023)).

לבסוף, עצם קיומם של חילוקי דעות בין שופטי ההרכב לא מהווה כשלעצמו עילה לדיון נוסף (דנ"פ 5862/21 מדינת ישראל נ' זייצב, פסקה 14 והאסמכתה שם (30.1.2022)); ולעניין זה אף לא למותר לציין כי לעמדת השופטת כנפי-שטייניץ "יריעת המחלוקת אפוא צרה; ולנוכח סמכות ההפחתה, ספק אם יהיה לה ביטוי ממשי בעולם המעשה" (הדגשות הוספו - י"ע).

6. הבקשה נדחית אפוא.

ניתנה היום, י"א שבט תשפ"ו (29 ינואר 2026).

יצחק עמית
נשיא